

ВІДГУК

офіційного опонента БОЙЧУКА Віталія Миколайовича
на дисертаційне дослідження Улича Андрія Івановича

«Формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій у професійній підготовці»,
представлене на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю
015 «Професійна освіта»

Актуальність дослідження проблеми формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій зумовлена низкою чинників. По-перше, якість педагогічної діяльності визначається уміннями вчителя трудового навчання розв'язувати професійно-графічні завдання; по-друге, у студентів 1-го курсу педагогічних ЗВО переважає здебільшого низький рівень графічної компетентності, зумовлений відсутністю систематизованих графічних знань й умінь, а також елементів графічної культури; по-третє, використання технічних можливостей та дидактичного потенціалу сучасних засобів цифрових технологій сприяє інтенсифікації процесу навчання професійно-графічних дисциплін та підвищенню рівня засвоєння графічних знань й умінь.

У зв'язку з цим постає необхідність розширення кола досліджень змісту та методики професійно-графічної підготовки студентів в умовах інформатизації та цифровізації освітнього процесу, що зумовлює наукове обґрунтування, розробку й експериментальну перевірку ефективності педагогічної моделі формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій у педагогічному ЗВО.

Інноваційна педагогічна модель формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій повинна спрямовуватися на використання методології комп'ютерного

моделювання, можливостей асоціативного креслення, застосування цифрових технологій для створення проектно-конструкторської документації та розв'язання актуальних професійно-графічних завдань. Відповідно до цього, серед основних компонентів графічної компетентності дисертант слушно виокремлює змістовий (когнітивний), діяльнісний, мотиваційно-ціннісний та індивідуально-особистісний, які чітко й однозначно характеризують сутність та професійну спрямованість графічної компетентності вчителя трудового навчання.

До суттєвих результатів дослідження можна віднести визначений автором комплекс професійно-графічних знань й умінь вчителя трудового навчання, що уможлиблюють вільне володіння педагогом засобами сучасних цифрових технологій, системами автоматизованого проектування та комп'ютерної графіки і становлять основу графічної компетентності сучасного вчителя.

Ефективній практичній реалізації педагогічної моделі формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій сприяють відповідні педагогічні умови, виявлені й обґрунтовані дисертантом в ході дослідження. Позитивними сторонами обґрунтованих в дисертації педагогічних умов є те, що їхня реалізація не потребує складних організаційно-економічних заходів, вони відповідають реальним можливостям організації освітнього процесу в сучасних педагогічних ЗВО та не потребують вияву надмірних зусиль з боку викладачів.

Вагомим результатом дисертаційної роботи стало дослідження дисертантом дидактичних можливостей сучасних засобів цифрових технологій у графічній підготовці студентів, виокремлення й характеристика найбільш поширених цифрових освітніх ресурсів, що можуть успішно використовуватися для розв'язання актуальних професійно-графічних завдань. Вміле використання дисертантом цифрових освітніх ресурсів у процесі професійно-графічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання забезпечило усім суб'єктам освітнього процесу додаткові можливості і переваги, порівняно з традиційними способами навчання графічних дисциплін.

Заслугує на увагу представлений у роботі авторський електронний навчально-методичний комплекс, який забезпечує активну роботу студентів з інтерактивними графічними завданнями, базою цифрових конструкторсько-графічних документів, уможливорює автоматизований тестовий контроль навчальних досягнень майбутніх фахівців.

Важливим результатом дослідження стали обґрунтовані дисертантом критерії та відповідні показники графічної діяльності студентів, що дало змогу схарактеризувати основні рівні графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання: низький (відтворювальний), середній (пояснювальний), достатній (трансформуючий), високий (творчо-пошуковий).

Надійність і достовірність результатів дослідно-експериментальної роботи забезпечувалися завдяки використанню здобувачем раціональних методів педагогічного діагностування, інтерпретації й оцінювання емпіричних даних. У цьому контексті необхідно відзначити проведену автором попередню процедуру перевірки тестового інструментарію на відповідність науково-обґрунтованим критеріям якості, що дало змогу об'єктивно встановити рівень графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання.

Ефективність розробленої педагогічної моделі формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій та комплексу педагогічних умов і дидактичних засобів її реалізації підтверджують результати дослідно-експериментальної роботи, зокрема середній порівняльний показник якісних змін рівня графічної компетентності студентів експериментальних груп виявився вищим на 8,53 %, порівняно з контрольними групами.

Проведене дисертаційне дослідження дало змогу окреслити ряд нових напрямів наукового пошуку, актуальних для сучасної теорії та практики навчання професійно-графічних дисциплін, зокрема пов'язаних з дослідженням проблеми підвищення рівня графічної компетентності студентів в умовах дистанційного навчання засобами цифрових технологій, дослідженням можливостей комп'ютерної графіки для підвищення рівня графічної

компетентності студентів, головню через залучення до проєктно-конструкторської та проєктно-технологічної діяльності.

Таким чином, виокремлені нами основні результати дослідження А. Улича безумовно є вагомим внеском автора у теорію і практику професійної (зокрема графічної) підготовки майбутніх учителів трудового навчання.

Основні положення дисертації докладно представлені в численних публікаціях автора, що надає одержаним результатам дослідження переконливої достовірності. Серед здобутків дисертанта необхідно виокремити 6 статей у фахових наукових виданнях України, 9 тез доповідей у матеріалах конференцій різного рівня, 3 статті, які додатково відображають наукові результати дослідження.

Стосовно змісту представленої для опонування роботи вважаємо за необхідне висловити окремі дискусійні питання, які потребують додаткових роз'яснень з боку дисертанта, зокрема:

1) з метою якнайповнішого усвідомлення змісту та структури графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання потребує більш детального роз'яснення її індивідуально-особистісний компонент.

2) не зовсім зрозуміло зі змісту дисертації, як використання цифрових технологій сприяє розв'язанню завдань самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі графічної підготовки у ЗВО.

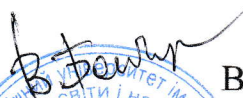
3) у наведеній на с. 94 педагогічній моделі формування графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання із застосуванням цифрових технологій дисертанту потрібно роз'яснити, чому навчальним результатом має стати високий рівень графічної компетентності майбутнього вчителя, адже в результаті практичного впровадження цієї моделі лише 14,90 % студентів експериментальних груп досягли цього рівня графічної компетентності. Можливо, навчальним результатом доцільно було б вважати досягнення більшою частиною студентів принаймні середнього рівня графічної компетентності.

4) одержані в дисертаційній роботі висновки ґрунтуються на всебічному аналізі результатів формувального експерименту. Зміст дисертації свідчить, що експеримент вдало сплановано, а одержані емпіричні дані є достовірні й об'єктивні. Поряд з цим, звертає на себе увагу захоплення автором кількісними показниками результатів дослідження при занадто обмеженому їх якісному аналізі.

Зазначені дискусійні питання спрямовані на більш докладне розкриття позиції автора щодо основних положень проведеного дослідження і не применшують його важливості для педагогічної науки. Дисертаційна робота виконана на високому науково-теоретичному і методичному рівні, містить різноплановий ретельно опрацьований автором новий теоретичний та практичний досвід, який заслуговує позитивної оцінки.

Висвітлене вище дає змогу зробити висновок: наукова робота Улича Андрія Івановича є самостійним, завершеним дослідженням, відповідає вимогам до оформлення дисертацій (наказ МОН України за № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації») та вимогам Постанови Кабінету Міністрів України (№ 44 від 12.01.2022 р.) «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», тому її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта».

Офіційний опонент:
доктор педагогічних наук,
професор кафедри інноваційних
та інформаційних технологій в освіті
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського

В.М. Бойчук

